

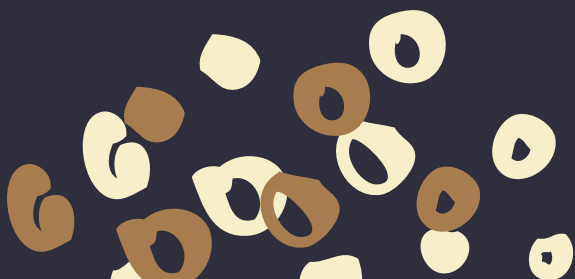
BLI ÅSKÅDNINGSMEDVETEN

OCH TA TILL VARA
MÅNGFALDEN I KLASSRUMMET!

VAD ÄR

ÅSKÅDNINGSMEDVETENHET?

Med åskådningsmedvetenhet avses kännedom, kunskap och attityder om åskådningar samt förmågan att leva sig in i andras förhållningssätt till religion och åskådningar. Det handlar också om förståelse för att eleverna har olika åskådningsmässiga bakgrunder.

FRÅN KUNSKAP TILL ACTION

Kunskap om olika åskådningar räcker dock inte, utan kunskapen ska även styra mot agerande för att främja jämlikheten mellan åskådningar.

Åskådningsmedvetenhet är en kompetens som är väsentlig för både lärare och elever. Genom undervisningen bör elever bli medvetna om frågor som anknyter till åskådning och få beredskap att konceptualisera och reflektera över sin individuella livsåskådning.

FORMA ÅSKÅDNINGSMEDVETENHET GENOM

FLER- PERSPEKTIV

kunskap om att åskådningar på allmän nivå och på individnivå kan skilja sig avsevärt.

KÄLL- KRITIK

källkritiskt granska informationen om åskådningar, som kommer från media och nyheter

EMPATI- FÖRMÅGA

försöka inse och erkänna betydelsen av en åskådning i en annan persons liv och sträva till att se det goda i andra åskådningar och bejaka det värde som åskådningen tillskrivs.

DIALOG- FÄRDIGHETER

förmågan att diskutera frågor som rör åskådningar, lyssna, ge individen utrymme att definiera sin åskådning samt motarbeta hatretorik mot åskådningar

ARBETAR JAG ÅSKÅDNINGSMEDVETET?

1. Ger jag i undervisningen utrymme åt eleven/den studerande att reflektera och sätta ord på sin egen åskådning?
2. Känner jag bra till olika åskådningar och är jag medveten varifrån mina kunskaper om olika åskådningar härstammar?
3. Tar jag i beaktande hur min egen åskådning inverkar på mitt arbete eller hur jag förhåller mig till andra åskådningar?
4. Undviker jag att göra antaganden om elevernas/de studerandes eller deras vårdnadshavares åskådningar på basis av deras övriga bakgrund, t.ex. namn eller etnicitet?
5. Främjar jag i min skola en verksamhetskultur där åskådningssmässig och religiös mångfald ses som en rikedom?

ÅSKÅDNINGSMEDVETNA AKTIVITETER:

Skrivövning:
min livsåskådning

Åskådningar i bilder

Alla ska få plats -
samarbetsövning

FÖR VIDARE LÄSNING

<http://ad-astra.fi>

<https://www.oph.fi/sv/askadningsmedvetenhet-i-undervisningen-och-larandet>

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/OpeOpas-KuTiMat-sv.pdf>

SKRIVÖVNING: MIN LIVSÅSKÅDNING

Syfte: behandla sin egen livsåskådning. Inom åskådningsmedveten undervisning bör man ge tid för att reflektera över och behandla sin egen livsåskådning. Syftet med denna övning är att erbjuda ett verktyg för beaktande av åskådningsmedvetenhet i undervisningen. I bästa fall kan övningen göras regelbundet, så att eleven eller den studerande kan komplettera samma fil, dokument eller arbete.

Varje elev eller studerande börjar skriva på en dagbok om sin egen livsåskådning. Dagboken kan vara exempelvis ett digitalt dokument, ett häfte, ljud- eller videoinspelningar eller en virtuell vägg (Flinga/Padlet)

Dagboken fylls regelbundet på med tankar, idéer och reflektioner. Även om dagboken behandlar åskådningar utifrån de teman som tas upp i undervisningen, handlar det inte direkt om en inlärningsdagbok, eftersom målet inte är att utvärdera lärandet utan att reflektera över sin egen åskådning genom det man lärt sig. Läraren kan komma överens med eleverna eller de studerande om huruvida dagboken ska delas med läraren eller om man genom den exempelvis ska korrespondera med läraren.

Efter varje helhet som man går igenom ska läraren gärna ge eleverna tid för att fylla i dagboken under lektionen. I dagboken bör det också finnas rum för fria reflektioner, där man kan berätta vad man är intresserad av, glad över eller orolig för just då. I synnerhet etiska reflektioner bör ges utrymme.

Hjälppådrag för ifyllande av dagboken utifrån det man lärt sig:

- Vilka tankar väckte detta ämne hos dig?
- Vad tyckte du var särskilt intressant? Varför?
- Blev du glad över något som du lärde dig?
- Blev du förvånad eller arg över något som du lärde dig?
- Hurdana frågor har du om det du lärt dig?
- Är det något du vill lära dig mer om?

ÅSKÅDNINGAR I BILDER

Syfte: öka åskådningsmedvetenheten genom att diskutera bildmaterial om olika åskådningar.

1. Läraren delar in eleverna eller de studerande i små grupper, och varje grupp får i uppgift att göra bildsökningar via t.ex. Google. Varje grupp får en åskådningstradition som tema (t.ex. kristendom, islam, judendom, hinduism, buddhism, ateism och veganism).

2. Grupperna samlar de bilder som sökmotoralgoritmen rekommenderar på en virtuell vägg, såsom Padlet.

3. När man har samlat in de mest populära av de föreslagna bilderna, kan läraren utifrån åldern vägleda eleverna att kritiskt granska bilderna med hjälp av följande frågor:

- Hurdana drag i åskådningen i fråga lyfts fram? Är de i huvudsak positiva eller negativa? Varför lyfts en annan sida eventuellt inte fram?
- Vilka riktningar inom åskådningen visas i bilderna? Illustrerar bilderna åskådningens många olika tolkningar, såsom olika riktningar (t.ex. de kristna kyrkosamfundet eller sunni- och shiainriktningarna inom islam) eller olika tolkningssätt (sekulariserad religion eller moderat ateism)?
- Visar bilderna bara religiösa ledare eller experter? Borde det också finnas bilder av andra personer?
- Vems perspektiv visas i bilderna? Är de tagna av en representant för åskådningen eller en person som studerar åskådningen?
- Visar bilderna den utlevda religiositeten eller åskådningens närvaro i vardagen?
- Vilka kulturer eller delar av världen fokuserar bilderna på? Återspeglar de ett globalt perspektiv eller visas bara en viss kontext?
- Vilken generationsfördelning visas i bilden? Illustrerar detta verkligheten när det gäller åskådningens anhängare?

ALLA SKA FÅ PLATS - SAMARBETSÖVNING

Syfte: att synliggöra hur olika religioner och icke-religiösa ska få lika mycket utrymme och hur samarbete mellan människor möjliggör detta.

Tid: 30 minuter

Gör så här:

1. Sätt stolarna i ett led med ryggarna mot varandra, så att varje studerande har en egen stol
2. Be de studerande sätta sig på stolarna
3. Inled med att berätta för gruppen att övningen de ska göra går ut på att hjälpa varandra så att alla får plats. Berätta sedan att stolarna är som världen och att alla studerande representerar olika religioner och icke-religiösa. Att de samsas på stolarna så som världens religioner och människor på jorden gör.
4. Förklara att du kommer att spela upp en låt och att de ska gå runt stolarna. När musiken slutar ska de sätta sig. Stolarna kommer att tas bort en efter en, men de studerande ska fortsätta göra plats så att alla får vara med. Förklara även att det finns en regel. Regeln är att inga fötter eller händer får röra golvet eller väggarna och att alla deltagare ska få plats.
5. Fortsätt med att ta bort stolarna tills gruppen har klarat en svårighetsgrad där de fått kämpa en stund för att klara uppgiften. Kom ihåg att ge dem tid att lösa uppgiften.

DISKUTERA

Hur vi beter oss mot varandra och hur viktigt det är att alla får plats, oberoende av tro, precis som de gjorde i övningen. Poängtera att det inte alltid är så enkelt, men ifall människor hjälps åt, lyssnar på varandra, respekterar varandra och prövar olika lösningar (precis som de gjorde i övningen) så går det att lösa problem tillsammans. Fundera också vad som gick bra och mindre bra med övningen.

Fundera och diskutera med varandra i par eller i helklass hur klassen/skolan kan göra för att vara mer inkluderande mot alla religioner och åskådningar.